

23 oktober 2024
—16 mars 2025

**I stjärnornas
fotspår—Britta
Marakatt-Labbas
broderade världar**

Kin museum för samtidskonst
i Giron/Kiruna

I stjärnornas fotspår—Britta Marakatt-Labbas broderade världar

Med verk som *Garjját* (Kråkorna), *Girdi noaidit* (Flygande shamaner) och *Historjá* har Britta Marakatt-Labba skapat en rik och poetisk berättelse om samerna, det enda urfolket på den europeiska kontinenten, och deras kamp för marken och kulturen. Utställningen *I stjärnornas fotspår—Britta Marakatt-Labbas broderade världar* är konstnärens största retrospektiv i både Sápmi och Sverige. Fler än sjuttio verk skapade över fem årtionden vittnar om hennes unika metod där hon med broderi, applikation, infärgning och obehandlat tyg väver samman personliga erfarenheter från livet i norr med klimatkrisen som drabbar hela planeten.

Under ett halvt sekel har Marakatt-Labba, född i Ađevuopmi/Idivuoma och verksam Badje Sohppar/Övre Soppero, som båda ligger i Giron/Kiruna kommun på den svenska sidan av Sápmi, varit en av de mest framstående samiska konstnärerna. Hon skildrar både vardagen och politiken, historiska händelser och mytologiska scener. Bilden av urmodern iklädd ladjogahpir, den röda hornmössan, som var vanlig i delar av norra och östra delar av Sápmi tills den förbjöds av kyrkan under 1800-talet, är återkommande. Ibland gestaltar konstnären sina berättelser i tryck och skulpturer, även installationer. Liksom i den samiska jojken saknar berättelsen oftast en början och ett slut. Panoramalandskap med fjäll fungera som bakgrund till de detaljerade scener hon vanligtvis skildrar i förgrunden. I en tidig intervju framhåller hon att textil är någonting de nomadiska och renskötande samerna tog med sig under de årliga flyttarna, något som än idag är lätt att packa ner och bära med sig. Textilerna kommer dessutom ursprungligen från naturen.

Det hyllade verket *Historjá* (2004–2007), som är 24 meter långt, kan ses i lobbyn på Stadshuset Kristallen i Giron, där Kin museum för samtidskonst har sina lokaler. Det episka broderiet beställdes för UiT Norges arktiske universitet i Romsa/Tromsö och fick stor uppmärksamhet i samband med utställningen Documenta 14 i Kassel 2017. Intresset för hennes konst har inte avtagit sedan dess, vilket märks av de inbjudningar hon fått från väletablerade konstevenemang som Venedigbiennalen, Ikon Galleri i Birmingham, South Alberta Art Gallery i Lethbridge och Museu de Arte de São Paulo (MASP). Hon har också tilldelats flera priser, medaljer och andra utmärkelser. Det finns även en dokumentär från 2022, *Historjá—Stygn för Sápmi*, om konstnären och hennes arbete.

Under de första fyrtio åren av hennes yrkesliv visades hennes konst på platser som varken uppmärksammades i eller uppskattades av konstvärlden. Marakatt-Labba är född i en renskötarfamilj 1951. Hon utbildade sig på Sunderby folkhögskola i norra Sverige och Högskolan för konst och design HDK-Valand i Göteborg. Sedan arbetade hon under en period som konstlärare i Kárášjohka/Karasjok och visade då sin konst i många mindre utställningar på de norska och svenska sidorna av Sápmi. Snarare än statliga museisamlingar var det kommunala och regionala institutioner i norr som förvärvade de här verken. Många av de organisationer som bjöd in henne att delta i projekt var samiska. De författare och curatorer som uppmärksammade henne kan inte räknas som mainstream; de fokuserade på konst skapad av urfolk, kvinnliga konstnärer, på konsthantverk och *duodji*, sameslöjd. Till slut kom hennes konst att visas i södra Fennoskandia, Kanada, Japan och många andra länder, samt på Documenta i Kassel och Venedigbiennalen.

Dåtiden, samtiden och framtiden för Sápmi och samerna är den ständigt centrala punkten i konstnärens textiluniversum. Verket *Historjá* är en sådan berättelse om samernas historia, mytologi och liv idag. Det är ett storslaget arbete som handlar om självbestämmande, samtidigt som

det är vackert hantverk och ett konceptuellt konstverk. En grupp verk har titlar kopplade till vardagslivet, som till exempel *Slakten*, *Nyss vaknat* och *Snöfall*, en annan skildrar människor som sysslar med kollektiva aktiviteter som diskussioner, samråd och förhandlingar. En tredje grupp verk hänvisar till det andliga, med titlar som *Kosmos*, *Rötter* och *Trumslag*. I sin konst refererar hon ofta till olika världar. Å ena sidan det samiska samhället och majoritetssamhället å den andra, eller livet på jorden tillsammans med underjorden och världen ovan oss.

I verk som *Skallar* och *Mätningar* refererar hon till de rasistiska övergreppen mot samerna som utfördes av de så kallade rasbiologerna under 1900-talets första årtionden, när många samer utsattes för förnedrande kroppsmätningar och fotografering. Andra teman som blivit allt vanligare i hennes konstnärskap är gruvdrift, skogsavverkning och klimatkrisen. Alla dessa är nära kopplade till renskötarnas vardagsliv. Renarna får till exempel inte tillgång till sin mat—renlav—då de fluktuerande temperaturerna gör att tunna lager av is plötsligt dyker upp i snön. Gruvan i Giron, världens största underjordiska järnmalmsgruva, och på vilka sätt den starkt påverkar dem som lever och arbetar i området, återkommer ständigt.

Marakatt-Labbas visuella språk är förenklat, med både naivistiska och abstrakta drag. Formerna tycks ofta uppenbara sig varsamt från bakgrunden och det faktum att de flesta verken är vågräta understryker deras episka karaktär. Samtidigt bjuder varje enskilt verk in till närmare beskådande—som betraktare måste man skärpa blicken. I varje verk ryms flera spännande element som synliggör en kärlek till materialen och förmedlar en känsla av skaparglädje, trots den långsamma och arbetskrävande processen. Kurvor som skapar cirklar och ovaler är ett centralt visuellt element i samisk kultur och tillika i hennes arbeten. Formen kan bland annat ses i lavvu, kåtor, eldstäder, rökhål, sängar och renarnas rörelse under renskiljningen. Själv föddes hon i en sådan cirkel, i en *lavvu* under flytten från sommarens

betesmarker på den norska sidan till vinterns hemvist på den svenska sidan. Enligt den samiska traditionen finns det knappt några föremål med räta vinklar eftersom det mest praktiska sättet att packa ens ägodelar inför renraiden är i behållare och andra ting med runda kanter. Under hela sin professionella bana har hon dessutom utmanat konventionella föreställningar om vad som räknas som centralt och perifert, samt vad som är viktigt och värt att sträva efter, inte bara för henne själv som människa och konstnär men också för konsten i stort.

Det är värt att betrakta hennes konstnärskap parallellt med andras, bland annat med de samiska konstnärskollegorna Synnøve Persen och Hans Ragnar Mathisen/Elle Hánsa, som också deltog i Documenta 14. Medan Persen arbetar med abstraktion och har utformat den samiska flaggan har Mathisen/Hánsa återtagit bilden av Sápmi genom kartor med samiska ortnamn och omvända geografiska perspektiv. Marakatt-Labbas väg kan också jämföras med konstnärer i norra Sverige som inte har samisk bakgrund, till exempel folkskolläraren Berta Hansson (1910–94) från Hammerdal, som mot alla odds blev yrkesverksam konstnär; den informella målaren Kajsa Zetterquist (född 1936) som bosatte sig på Saltfjället tillsammans med sin man Per Adde (1926–2020); och Kirunabon Aili Kangas (1924–2000) som kallats ”Norrbottens Giorgio Morandi”. De här konstnärskapen är mycket olika, men alla relaterar till livet och landskapet i norra Sverige och Norge. Sedan finns det även viktiga samiska föregångare som Johan Turi (1854–1936) och Nils Nilsson Skum (1872–1951), vars teckningar av renar i fjälllandskap starkt påminner om Marakatt-Labbas ikonografi.

Att Elsa Agélii var hennes lärare på HDK-Valand i Göteborg är inte utan betydelse. Utöver det faktum att båda skapar broderier med socialt medvetna motiv så var Agélii aktiv i 1970-talets konstpolitiska liv. Andra vågens feminism hade stor inverkan både i Sverige och i andra länder under det här årtiondet, vilket i sin tur var en förutsättning för Marakatt-Labbas framgång. I konstvärlden innebar

den här feministiska renässansen att textilkonsten inte bara blev vanligare utan också att den blev mer accepterad och uppskattad. Kvinnliga konstnärer har traditionellt sett varit mer aktiva inom textilkonsten än män, vilket exemplifieras av avantgardekonstnärer som Anni Albers (1899–1994), Sonia Delaunay (1885–1979) och den egenartade surrealisterna Louise Bourgeois (1911–2010). I Sverige kan Marakatt-Labbas politiska engagemang jämföras med Siri Derkerts (1888–1973) och Vera Nilssons (1888–1979). Båda kvinnorna gjorde sina röster hörda om historiskt viktiga händelser. De uttalade sitt stöd för den republikanska sidan i det spanska inbördeskriget och tog ställning mot kärnvapen. Liksom i Marakatt-Labbas fall tog det tid för dem att bli uppmärksammade av en bredare publik.

Marakatt-Labbas konst har utan tvekan formats av hennes uppväxt mitt i den samiska kulturen. Från tidig ålder har hon sysslat med *duodji*, sameslöjd, genom samiskt konsthantverk, genom att exempelvis skapa koltar och andra typer av kläder av tyg och skinn. Sedan mitten av 1980-talet har hon och hennes man, som är renskötare, bott i Badje Sohppar, cirka trettio kilometer från hennes hemby. Förutom det kreativa arbetet har hon ofta och gärna tagit sig an politiska frågor. Utöver sitt deltagande i det samiska konstnärskollektivet känt som Mázejuavku (Masi-gruppen) från 1979, var hon aktiv i den så kallade Altakonflikten. År 1980 hölls stora demonstrationer mot utbyggnaden av vattendraget Áltá-Guovdageaidnu/Alta-Kautokeino som hotade att översvämma flera samhällen och stora renbetesområden. Hon är också medgrundare till det samiska konstnärsförbundet SDS i Johkamohkki/Jokkmokk och satt i styrelsen från 1979 till 1984. En av de mest betydande saker hon kommer att lämna efter sig är att hon har varit med och utvecklat ett infrastruktur för andra samiska konstnärer och gjort den samiska konsten tillgänglig för en bredare publik. Därtill har hon tagit på sig att värna om det samiska kulturarvet, samernas levnadsvillkor, kultur och konstvärld genom att exempelvis sitta i styrelsen för Svenska Samers Riksförbund och Konstnärernas Riksorganisation.

Hon är en före detta konstlärare som brinner för att göra konsten tillgänglig för så många som möjligt, även för dem som bor i glest befolkade områden. Hon talar om vikten av att vara aktiv och ställa ut i det lokala samhället, där konsthantverkstraditionen lever kvar än idag. Både de lokala invånarna och *duodji* är väsentliga källor till hennes egen kreativitet, vilket blev uppenbart när hon 2012 hade en soloutställning i det gamla stadshuset i Giron, arrangerad av den lokala konstföreningen. Delaktigheten i det Gironbaserade kvinnliga konstnärskollektivet Koncentrat har tydligtvis varit lika givande för henne som att göra något i en av de större konstmetropolerna. Allt som allt har det politiska engagemanget och den kollektiva organiseringen varit röda trådar genom hennes vuxna liv. Under de senaste åren har hon till exempel demonstrerat mot oljeborrning i Arktis och på andra vis tagit ställning för klimaträttvisa.

Att verket *Historjá* gjort en sådan stor succé och att Marakatt-Labbas arbete uppskattas världen över bör ses som ett uttryck för en renässans för samisk konst och kultur. I vidare bemärkelse är det en del av en mäktig och världsomspännande rörelse som växt fram under 2000-talet och som står upp för dekolonial rättvisa. Rörelsen har sina rötter i engagemang för urfolkens rättigheter, deras historia och kultur, samt för deras marker, råvaror och andra naturresurser. Gruvor, vindkraftverk och skogsavverkning förekommer allt oftare i hennes senare arbeten, liksom klimatförändringarnas påverkan på den samiska livsstilen i norr. Som en konsekvens av hennes ställningstagande har nya generationer av samiska konstnärer blivit involverade i både nationella och internationella kontexter. Det blev helt klart under konstbiennalen i Venedig 2022, när samiska konstnärer ställde ut på den så kallade Samiska paviljongen i den nordiska paviljongen, samt i den samiska konstnären och arkitekten Joar Nangos kollektiva presentation på arkitekturbiennalen i Venedig 2023.

Hennes konst har inte bara varit del av den här renässansen, utan också en drivande faktor. Genom hennes hängivna arbete förvandlar hon Sápmi till en horisont från vilken det är möjligt att blicka ut över resten av världen. Det är ju trots allt i Arktis som många av vår tids mest pressande problem utspelar sig. Klimatkrisen är mer närvarande här och utvinningen av råmaterial ökar drastiskt i takt med den så kallade gröna omställningen, vilket gör intrång på urfolkens levnadssätt och markrätt. Deras uråldriga syn på markerna, att det är någonting vi har till låns och att vi är förpliktigade att upprätthålla naturens balans, står i stark kontrast till det faktum att saker är ur balans. Vissa av figurerna i *Historjá* bär blåa mössor, en färg som i konstnärens hemtrakter representerar sorg. Vad händer med den samiska kulturen? Med planeten? Växter och djur talar till oss alla, men frågan är vem det är som lyssnar.

Maria Lind

Som del av utställningen arrangeras föreläsnings- och samtalsserien *Sápmis framtid* som baseras på de frågor som tas upp i Britta Marakatt-Labbas arbete. Bland de ämnen som berörs finns hur renskötseln påverkas av klimatförändringar och vindkraftsparker, samt gruvnäringens inverkan på den samiska livsstilen. Serien är sammanställd av Arne Müller, undersökande journalist och författare baserad i Ubmeje/Umeå. I samarbete med ABF och Hägerstensåsens kulturhus där föreläsningarna kommer att streamas. Där visas även en utställning med grafiska verk av konstnären.

Evenemang kommer att organiseras i flera städer i Norrbotten kring de verk av Britta Marakatt-Labba som finns där permanent. Bland städerna finns Váhtjer/Jiellevárre/Gällivare, Johkamohkki/Jokkmokk och Julevu/Luleå.

Verksbeskrivningar

1. *Historjá*, 2004-07

Det 24 meter långa och 40 cm höga textilverket *Historjá* är en broderad berättelse om samernas historia, mytologi och vardagsliv. Verket beställdes av KORO (Kunst i offentlig rom) för UiT Norges arktiske universitet i Ramsa/Tromsø 2003 och det tog fyra år att fullborda. Det beskrivs ibland som en samtida version av den legendariska Bayeuxtapeten från 1000-talet. Men medan Bayeuxtapeten skildrar kung Vilhelm Erövrarens seger vid det blodiga slaget vid Hastings 1066, skildrar *Historjá* händelser som sträcker sig från urminnes tider fram till idag. Det är en berättelse om kolonisationen av Sápmi. Samtidigt följer verket regionens åtta årstider och den färdväg som renskötande samer tar, från skogarna på den svenska sidan av Sápmi till fjällen och sjösamerna på den norska Atlantkusten.

Historien, som bör läsas motsols, börjar med en urskog där vi ser ansiktena på Sáráhkka, Uksáhkka och Juoksáhkka, fruktbarhetens, hemmets och jaktens gudinnor. Bland björkarna åtföljs gudinnorna av urmödrarnas själar, alla iklädda lådjogahpir, den röda hornmössan som förbjöds av kyrkan på 1800-talet. I konstnärens bildvärld står lådjogahpir för styrka, stolthet och magi. Redan här leker konstnären med kontrasterna mellan den obehandlade vita linneytan och sektioner av svart och vitt tyg. Tyget har applicerats med långa vita stygn som formar trädstammar och svarta stygn som ger form åt trädens grenar. Linnet i sig representerar både den snötäckta marken och den vita himmelen. Vilda djur—en räv och några björnar, älgar och järvar, tre lodjur och en flock vargar—följer en grupp människor i samisk klädsel som tar sig fram på skidor. De bär på spjut, pilar och pilbågar och jagar vilda renar, som samerna gjorde en gång i tiden innan djuren blev halvt domesticerade. Efter dem följer sju renar som drar akkjur med människor och packning,

precis som de nomadiska samerna brukade göra när de tog sina tillhörigheter och färdades i hjordarnas fotspår.

De tunna, fina stygnen i yllegarn leder oss till vänster längs med bilden där det finns ännu fler renrajder med renar som drar akkajor, slädar. En stor grupp samer rör sig från höger till vänster, precis som renarna under renskiljningen som alltid rör sig motsols. Stygnen är täta när de används för att avbilda djur, människor och lavvus, tältkåtor, men glesa när de ska avbilda rök som kommer från lavvun, fallande snö eller staket. Vid denna tidpunkt i berättelsen är det några människor på snöskotrar som tar över transporten, precis som de gjorde i verkligheten på 1970-talet. De rör sig åt vänster i bilden, eller som i renskötarnas liv, västerut från skogarna på den svenska sidan av Sápmi på vårvintern till den norska sidan och sommarbetet. Under renskiljningen springer renarna i cirklar innan de separeras i mindre grupper för att vinterbetet ska kunna räcka till. En stor flock rör sig över berget och ner för backen längs ljusblå vattenfall till havet, där de simmar bredvid fiskebåtar och ställningar med fisk på tork. Vi har kommit till sjösamernas hem, vars historiska hemvist är på den norska kusten. Vågräta gröna stygn representerar gräset som samlas och torkas på träkonstruktioner. Kor står och betar i en hage, andra står i en ladugård. Här refererar hon både till jordbrukande samer och det så kallade verdde-systemet med "värdfamiljer". Konstnärens egen familj brukade stanna hos en sådan värdfamilj varje sommar, precis som många andra samiska familjer gjorde hos bosättare på de norska och svenska sidorna av Sápmi.

Plötsligt ändras kontexten drastiskt: en grupp människor som håller i långa pinnar är på väg till en brinnande kyrka där ett slagsmål brutit ut. Två av figurerna bär på bödelsyxor och små röda stygn leder till en kropp och ett avhugget huvud bredvid skallar och kors på en kyrkogård. Den här scenen anspelar på händelser i Guovdageaidnu/Kautokeino 1852 då en grupp samer attackerade

representanter för de norska myndigheterna, tände eld på den lokala butiken och dödade prästen och butiksägaren. Tre av gärningsmännen dömdes så småningom till döden och halshöggs. I Marakatt-Labbas version är det kyrkan som brinner, en institution som varit en av samernas största förtryckare.

En annan betydande samisk protest var den mot vattenkraftsanläggningen i älven Áltà-Guovdageaino/Alta-Kautokeino. Konstnären deltog i de demonstrationer som ägde rum runt 1980 och som banade vägen för etableringen av sametinget 1989 på den norska sidan av Sápmi, vars lavvu/kåta-formade byggnad avbildas härnäst. Trots att det är en statlig myndighet som saknar jurisdiktion har sametinget inneburit ett erkännande av och ett större inflytande för samerna. Berättelsen fortsätter med en hög av renhorn, en offerplats. De tre gudinnorna återkommer, här på knä framför en seite, en helig natursten. De ber och lämnar offergåvor för att samisk kultur ska kunna leva vidare och för att landet ska behållas och skyddas. Ett centralt koncept i den samiska kulturen just att endast använda sig av de nödvändiga resurserna för att överleva. Man bör inte ta mer än vad man behöver för en dag från naturen, vare sig det gäller flora eller fauna. Scenen med gudinnorna på knä markerar slutet av den första halvan av *Historjá*, en övergång som märks av genom den nya linnebakgrunden och en annan bildvärld.

Liksom övriga delar av *Historjá* bjuder den här in till närmre beskådande då det finns mycket att upptäcka. Det finns till exempel fyra tätt broderade svarta springande hundar; stjärnor har skapats genom att lämna små vita kantiga former med gula prickar i på den djupt blåfärgade himlen. Nu går vi in i kosmos. Det finns även en kniv, vågar, ett spjut och en kittel här, samt ord på konstnärens modersmål nordsamiska. Förr i tiden reste samerna genom den arktiska natten med hjälp av stjärnorna, som visade vägen, och

månen, som lyste upp den. Ovanför följande sektion finns den gula konturen av en nåjdrumma, ett viktigt föremål inom den samiska kulturen. Trumskinnen pryds ofta av bilder. Här har konstnären skapat sina egen symbolik, med fjorton färgglada personer som tittar upp på en stjärnhimmel, samtidigt som deras spegelbild visas under dem, fast i svartvitt. Det är deras spegelbild i underjorden, en av tre världar i den samiska kosmologin. Varje människa har en sådan dubbelgångare i underjorden som speglar deras själ. En annan trumkontur innehåller en renhjörd ledd av vita djur, samt två "genomskinliga" lavvus, tältkåtor. I den ena ser vi barn som delar fyra sängar och i den andra ser vi en öppen eld och grangrenar. Vi tas med in i den verklighet som rådde för de barn som under sent 1800-tal tvingades att gå i skolan i ouppvärmda "skolkåtor" från sju års ålder. Senare skulle internatskolor bli obligatoriska för de nomadiska samerna och konstnären själv och hennes syskon var inga undantag. Ofta låg internaten långt från barnens familjer.

Fascinationen för naturen och dess underverk är grundläggande för den samiska kulturen. Det framträder i ett motiv där människor sitter på en lång rad under en vit kupol, ett himlafenomen. De lyfter sina huvuden och iakttar stjärnhimmelen. Den här sortens hänförelse över naturfenomen tenderar att leda till skapandet av bilder och berättelser, vilket är just vad Marakatt-Labba gör. På så sätt är hon del av en mäktig tradition som mestadels hållits vid liv genom muntliga berättelser och joiken. Talesätt och barnens lek tilldelas också en plats i *Historjá*: framför tre *lavvus*, från vilka det stiger rök leker barn och trotsar de vuxnas råd om att aldrig reta norrskenet, annars kommer det ner till jorden och rövar bort dem.

I den sista delen av *Historjá* ser vi ett berg med smältande snö, där Stallo—en mytologisk figur som är stark men dum och som för bort stygga barn—går med ett barn på ryggen. De följer fotspåren av ännu en renhjörd som är på väg mot två stora blå cirklar. Likt två *lavvu*

sedda ovanifrån innehåller de granris och sängar med människor på golvet. Vardera innehåller ytterligare en cirkel, där de tre gudinnorna återinträder. En siktar med pil och båge till vänster medan de andra tittar åt två olika håll. Det leder oss tillbaka till början, till urskogen med gudinnorna och urmödrarna i sina röda hornmössor. Cirkeln är sluten och vi kan börja om.

2. *I stjärnornas fotspår III, 2024*

Utställningen på Kin har lånat sin titel från det här verket. Innanför ett antal koncentriska cirklar i olika blåa nyanser finns en rundel med en vit lyckoren som drar en akkja. Snön skildras både genom det vita linnetyget och glesa vita stygn. På den mörkblå himlen lyser fem gula applicerade stjärnor. I akkjan ligger en randig rana, en väv som är vanlig i samiska hem och som bland annat används som täcke. Likadana ranor finns också som just täcken på tre bäddar där människor sover, i den innersta cirkeln som liknar en lavvu, tältkåta, sedd uppifrån. Himmel, vatten, snö, ett hem och en ensam färd om natten i stjärnornas fotspår—det stora och det lilla i livet fångat med applikation, korta och långa stygn och infärgat tyg.

3. *Stallo och de tre systrarna, 1978*

Dockteatern är konstnärens examensarbete på konsthantverksskolan HDK i Göteborg och gjordes 1978. Inklädd med rött tyg är teatern platsen för berättelsen om Stallo och de tre systrarna. Handdockorna är gjorda av papper maché och tyg. Stallo är en mytologisk figur hemmahörande i det underjordiska riket, han är stor och stark men lättlurad och dum.

4. *Cirkeln är sluten, 1995*

Mot vit botten inuti en cirkel är fem gestalter broderade som om de svävade. En man och en kvinna håller i varandras händer, tre figurer flyger ovanför dem. Två bär ladjogahpir, den röda hornmössan. Cirkeln omges av tunt blått tyg där den broderade röda

signaturen lyser igenom. Bildytan hålls ihop av ett sicksackmönster av röd tråd. Runda linjer och former återkommer ofta i Marakatt-Labbas verk, liksom i den samiska kulturen i stort. De speglar både en cyklisk tidsuppfattning och det faktum att de flesta historiska samiska föremålen av praktiska skäl tillverkats utan räta vinklar.

5. Sommar, 1987

I likhet med många tidiga bilder är stygnen täta i den här sommarbilden. För ovanlighetens skull finns det inga människor i hennes skildring av det stilla sommarlandskapet.

6. Kråkorna, 1981

Kråkorna gjordes i en första version 1981 och tillhör Marakatt-Labbas mest kända verk. Nästan fyrtio år senare gjorde hon ytterligare en version, då med tillägg av den samiska flaggan som godkändes 1986. Bilden handlar om protesterna mot utbyggnaden av Åltå-Guovdageaino/Alta-Kautokeino-älvarna som kulminerade i en stor demonstration 1980 där konstnären själv deltog och blev arresterad. Liksom alla kraftverksbyggen i Sápmi skulle den här dammen kraftigt påverka och försämra samernas liv och kultur genom att stora områden översvämmades, togs i anspråk för andra ändamål och torrlade älvar. I bildens högra del syns tre *lavvu*, tältkåtor, runt vilka demonstranterna sitter ner i protest. Från höger flyger en rad svarta kråkor in i bilden i en u-sväng, när de närmar sig demonstranterna förvandlas de till poliser. Poliserna marscherar in i tältlägret och lyfter bort demonstranterna, däribland konstnären själv. I samisk tradition har djuren olika karaktärsdrag och människor kan liknas vid dem—kråkor inkräktar på andras områden och roffar åt sig. Även om älven trots de kraftfulla protesterna till slut byggdes ut så blev det startskottet för ett antal reformer i det norska samhället med ökade rättigheter för den samiska befolkningen. Bland dem finns inrättandet av sametinget, som öppnade i Kárásjohka/Karasjok 1989. Sametinget ska stärka

samerna politiska position och arbetar enligt parlamentariska principer men har begränsade befogenheter. Drygt tjugo tusen samer i Norge har idag rösträtt i sametinget.

7. Mardröm, 1986

Mitt i den kvadratiska bilden finns en cirkel, det är en *lavvu*, tältkåta, sedd uppifrån. Runt väggarna ligger människor i olika sovställningar i bäddar med randiga ranor som täcken. Några ligger skavfötters, andra har placerat sig parallellt intill varandra, ytterligare andra vänder huvudena mot varandra. En person sover på mage, en annan har sparkat av sig täcket. De är del av en mardröm där råttor stora som människor väller in genom dörröppningen och invaderar deras intimaste rum, inte bara själva hemmet utan även sängarna. Innanför eldplatsens, arrans, stenar ligger människokroppar utan huvud och ben—råttorna har bitit av dem. Tre huvuden ligger också uppradade bredvid varandra.

8. Barnafödelse, 1983

En stor grupp av Marakatt-Labbas verk berättar om vardagslivet för de renskötande samerna, till exempel renrajder, renskiljning, fiske och slakt. I *Barnafödelse* hjälper en barnmorska en kvinna att föda fram ett barn. befinner sig i en *lavvu*, tältkåta, på en enkel risbädd med en stor järnkittel intill. Utanför står en rad barn och vuxna framför blånande berg och under gråa skyar. Av klädernas detaljer att döma skildras en födsel i mitten av 1900-talet—det är ingen mindre än konstnären själv som kommer till världen. Hon föddes hösten 1951 när familjen var på väg från den norska sidan och sommarens betesmarker.

9. Färden II, 1989–2021

I den andra versionen av *Färden* broderas berättelsen om en begravning fram, med en kyrka till vänster och en samling människor i koltar som följer en kista med blomsterdekorationer buren av sex personer. Några i sällskapet är barn. Det är någons sista färd, en tom grav väntar

framför begravningståget. En orange stege leder ner i graven intill där botten är täckt av skallar. Under några gravkors finns ytterligare två stegar samt en handfull människor som tycks studera något. Inte mindre än tjugo kistor med svarta konturer utgör hela nedre delen av bilden, i hälften av dem ligger döskallar. Resten påminner om de bäddar som konstnären så ofta broderar, med randiga ranor som täcken, som om figurerna i dem bara vilar sig. Det vardagliga understryks av en grupp människor invid kistorna; två personer samtalar, en annan läser tidningen och ytterligare två studerar ett rött föremål—livets svåraste stunder finns alltid nära livets gilla gång.

10. *Befriad, 1985*

I ett vitt landskap där olika områden är utmätta med störrar passar en person på skidor på att uträtta sina behov.

11. *Utan titel, 1987–88*

Det här verket tillhör de större i utställningen. Bildens hjärta är ett rengärde i ett vitt landskap med en både broderad och applicerad himmel ovanför. Inuti gärdet springer renarna som alltid motsols, innanför deras ring åker människor skidor och skoter. Utanför inhägnaden är det några som tolkar på skidor efter renar, andra sitter i akkjur. Överallt springer hundar omkring. Varje djur, människa och skoter är broderad på sitt unika vis, med egna drag. Enligt traditionen för den vita renen tur med sig och i ett mindre gärde finns en hel flock med just vita renar. Några fångas in med lasson. Detaljrikedomen är stor när konstnären berättar om renskiljningen på vintern när de stora hjordarna delas upp i mindre grupper så att betet ska räcka.

12. *Fiske, 1984*

Den största delen av den vertikala bildytan upptas av blått tyg där ytterligare ett lager tunt vitt tyg applicerats, som fiskenät. I en båt på ytan sitter fiskarna själva. Mot den gråvita applicerade himlen avtecknar sig mörkgråa berg.

13. *Fiske II, 2009*

Fiske II innehåller ett fiskskinn där konstnären lagt till tecknade detaljer. Verket ingår i en serie där just fiskskinn används och blir en blinkning till fiskets stora betydelse i det traditionella samiska levnadssättet.

14. *Fiskare, 1982*

Verket från 1982 föreställer fem broderade vuxna och ett barn som fiskar, andra tittar på. Laxfisket har sedan urminnes tider varit en del av samernas liv och kosthållning. Längre betalades skatten till den svenska kronan delvis med torkad lax. Här simmar de röda laxarna i älven och ut i havet. Medan himlen består av ett enda stycke applicerat blått tyg är marken gestaltad med täta stygn, en metod som konstnären senare övergav till förmån för större obroderade partier.

15. *Nätfiske*

Nätfiske är broderad med täta stygn i yllegarn, som konstnären gjorde så ofta i början av sin bana. Två gestalter befinner sig i en båt, den ena ror och den andra drar nät. I bakgrunden tornar gråa fjäll upp sig—det vita linnetyget representerar snö. I det mörkblå vattnet simmar röda laxar, alla rör sig åt samma håll.

16. *Flygande schamaner, 1986*

Flygande schamaner tillkommer endast några år efter de omfattande protesterna mot utbyggnaden av Ältå-Guovdageaino/Alta-Kautokeino-älvarna på den norska sidan av Sápmi. Marakatt-Labba var själv djupt involverad och deltog i den sittdemonstration då 600 poliser ditkommenderades för att få slut på upproret. I hennes skildring släpps broderade mansfigurer, varav flera poliser, av flygande schamaner, nåjder, ner i vattnet. Där finns också några råttor. Råttorna dyker upp i ett antal verk och står för det som är påträngande, gränslöst och motbjudande.

17. *Lindans, 1988*

Mot en infärgad blå bakgrund ser vi två broderade kvinnor utan kläder som håller varandra i handen, de går på en röd lina högt över marken. Den vänstra änden av linan hålls upp av vita fåglar, medan den högra bärs av svarta fåglar med lysande vita ögon. I en sänka i marken, som skapats med hjälp av applikation, ligger en tredje naken kvinna. De svarta fåglarna sitter intill och väntar likt asätare på sitt byte. Är det en av kvinnorna som varit övermodig och fallit? Konstnären använder skickligt de olikfärgade tygernas karaktär och himmelspartiets ojämna infärgning för att skapa en dynamisk scen med en dramatisk händelse.

18. *Trädlinjen, 2022*

Här är det vita silkestyget lite grövre än i andra verk. De blåa och gröna infärgade partierna tunnas ut i kanterna och skapar ett disigt intryck. Framför en linje med broderade svartvita trädstammar utan löv dyker skyddsgudinnornas huvuden upp med sin lådjogahpir, den röda hornmössan. Några kan skönjas bland trädstammarna, två av dem bär "de fyra vindarnas mössa" med fyra snibbar. Den bärs främst i områdena runt Guovdageaidnu/Kautokeino, Eanodaga/Entontekiö och Ohcejoga/Utsjoki.

19. *Flyttled, 1998*

Det här är ett av flera verk som visar renrajder med många renar med akkjur på rad, såsom traditionen var till dess att snöskotrar introducerades brett på 1970-talet. Det vita tyget blir till snö mot vilken de broderade människorna och djuren avtecknar sig. Ovanför finns himlen som består av ett stycke applicerat blått tyg. De renskötande samerna rör sig ständigt mellan olika betesområden, slaktställen, kalvnings- och märkningsplatser. Hos Marakatt-Labba understryks linjen med dem som förflyttar sig av verkens horisontella form.

20. *Om natten höll de vakt, 2009*

Det via tyget blir en snötäckt bakgrund när jungfru Maria med sin blåa mantel från vänster rider in i bilden på en ren som leds av Josef. Han åker skidor och har "de fyra vindarnas mössa" på huvudet. I mitten av bilden dyker paret upp igen, på väg mot en kåta. Där anas i öppningen ett nyfött barn och utanför, under en gul stjärna, knäböjer tre figurer som håller fram gåvor. De har kommit in i bilden från höger, tillsammans med en renhjord, och de pekar på stjärnan. En gles björkskog och blånande berg omger dem alla. Här använder konstnären både så kallad simultan succession, det vill säga att flera skeenden i samma förlopp skildras tillsammans, och klassiska kristna motiv, Jesu födelse och De tre vise männen. Den samiska tillvaron görs till scen för en av den västerländska kulturens mest centrala berättelser.

21. *Vägvisaren, 2022-23*

I en applicerad blå cirkel i mitten finns fem gula stjärnor och ett tiotal huvuden. Medan de flesta bär samiska huvudbonader har några svart bakåttretande hår. Den gula konturen av en del av en nåjdtrumma har applicerats på det vita tyget, som en avdelare. Både utanför och innanför konturen finns enkla svartvita trädstammar som speglas under dem, en skildring av den samiska underjorden. Figurerna högst upp i cirkeln tycks likt vägvisare leda en annan grupp som befinner sig ovanför trädtopparna.

22. *Bortom allt I, 2022*

Bortom allt I är ett exempel på hur Marakatt-Labba utöver alla skildringar av samernas vardag med renskötsel och utmaningar kring mineralutvinning, fällda skogar och global uppvärmning ibland för in mer andliga motiv. En större blå applicerad cirkel, omgiven av tunnare tygbitar i ljusblått som bildar ytterligare ett par cirklar, påminner om en stjärnhimmel med slöjor av vitt tyg. Ett kosmos vid vars sida en mindre rundel med en risbädd broderad

med svart tråd ruvar. Innanför risbädden finns en ring huvuden med urmödrarnas ladjogahpir, hornmössa, de är både röda och blå, och innanför ringen finns ytterligare en cirkel. Den är blå, och liksom i *Historjäs* avslutande del rymmer den en ensam urmoder som blickar mot vänster. Är det början på en skapelseberättelse som överst ramas in av en del av den gula konturen av nåjdrumman?

23. *Kapad flyttled, 2022*

Liksom ett flertal verk från det senaste decenniet berör *Kapad flyttled* de renskötande samernas svårigheter orsakade av gruvnäringen, vindkraftsindustrin och det storskaliga skogsbruket. Till dem hör just kapade flyttleder när mark som traditionellt använts för renarnas förflyttning tas i anspråk för annat. I Giron/Kiruna är det samebyarna Laevas och Gabna som har drabbats. Framför siluetten av två gruvberg, som lätt känns igen som LKAB i Giron, vandrar en rad vita renar, med en person som är nedbäddad i en akkja allra sist. Bland björkstammarna kan två urmödrar med sina ladjogahpir, röda hornmössor, anas. Mellan gruvbergen syns ett gult sken och ovanför det en flock svarta fåglar. Här blandar konstnären broderi och applikation, korta och långa stygn, tomma ytor med täckta.

24. *Miljön kan inte vänta, 2019*

Bakgrunden i det här verket är infärgad i olika mörka blå och gröna nyanser, ett för konstnären ovanligt val. En flock renar springer mot vänster in i en björkskog där en grupp urmödrar med röda hornmössor kan anas mellan stammarna. Alla vänder huvudet åt motsatt håll. I älven i förgrunden sticker deras huvuden upp, alla med näsan pekande åt vänster. Högst upp i bilden syns den broderade konturen av LKAB-gruvan, en verksamhet som expanderar men miljön kan inte vänta om den och samernas livsvillkor ska bevaras.

25. *Fyllda vagnar, 2022*

Det här motivet är en vanlig syn i Giron/Kiruna och nordväst mot Riikkaráji/Riksgränsen—en ständig ström av svarta järnvägsvagnar fullastade med järnmalm framför gruvans karaktäristiska trappkontur. LKAB har ca elva hundra vagnar i ständig drift, de kör på Malmbanan till Riikkaráji och vidare till Áhkánjárga/Narvik. Den sträckan är Sveriges hårdast trafikerade järnväg med över tjugo malmtåg per dygn, att jämföra med fyra persontåg.

26. *Luossa—sjön som tömdes, 2020*

Mellan de två bergen Gironvárri/Kirunavaara och Luossavárri/Luossavaara i Giron/Kiruna ligger en sjö som gradvis minskat i storlek vartefter gruvdriften har vuxit. Förr i tiden var det populärt att bada där, nu är det få som vågar sig dit.

27. *Hållbart bränsle: renlav, 2022–23*

Renlav tillhör en grupp arbeten där bakgrundstygets struktur framträder tydligt och motivet endast har ett fåtal element. Här handlar det om ett klarblått infärgat parti i mitten och i nedkant en rajd med fyra akkjur. Alla renar är vita, vilket betyder att det är djur som för tur med sig. Deras "drivmedel" under vintern är renlav som främst växer i tallskog.

28. *Global uppvärmning II, 2021*

Den här komplexa applikationen skimrar i olika vita och blå nyanser och är ett av konstnärens mest abstrakta verk. Som så ofta är bilden uppbyggd runt en cirkel i mitten, här är det ett antal urmodershuvuden med ladjogahpir, röda hornmössor som bildar epicentrum. Intill dem finns en form av staket och en sicksackform. Koncentriska cirklar bestående av skärvor, det som blir kvar när något slås sönder, fortsätter utåt innan de ramas in av en blå fyrkant, även den gjord av skärvor. Hela ytan på verket består av mängder av små tygbitar, skärvor, som vittnar om att både natur och kultur faller bitar när jordens temperatur ökar.

29. *Händelser i tid, 2013*

Två år efter massakern på Utöya, då sjuttio sju människor kallblodigt mördades av en högerextrem terrorist, de flesta vänsterpolitiskt engagerade unga personer, skapade konstnären *Händelser i tid*. Verket består av fem tygstycken som hänger från taket och bildar en cirkel där besökaren kan gå ut och in och betrakta båda sidorna. Det är begagnade mjölsäckar tillverkade i Tyskland under andra världskriget som konstnärens familj en gång i tiden bytte till sig på den norska sidan av Sápmi där de har sitt sommarbete. Ett av tygstyckena smalnar av uppåt—det har en gång tjänat som dörr till en lavvu, tältkåta. Bland de broderade motiven finns handeldvapen.

30. *Kiruna, 1990*

I tre delar återvänder konstnären till den stad där hon gått i skolan och som hon än idag ofta besöker. Liksom i flera andra verk från det tidiga 1990-talet applicerar hon stora tygbitar i dämpade färger på varandra, ofta med långa stygn och slöjliknande partier ytterst. På så vis skapas delvis abstrakta bilder, i det här fallet med LKABs gruva i centrum, gestaltad med silvrigt tyg. Tryckta rensiluetter avtecknar sig fram gruvan och nedanför dem simmar röda laxar i älven. Små broderade snöskotrar, renar med akkjur och människor som tolkar på skidor efter renar syns i den vänstra delen, tillsammans med stora skrivstilsartade stygn. De hänger ihop med det högra partiet som föreställer ett brev från Radiotjänst, före detta Sveriges Radio. När verket tillkom betalade alla en tevelicensavgift men frågan är om de rapporterade tillräckligt om de konsekvenser som både gruvverksamheten och kärnkraftsolyckan i Tjernobyl hade för renägarna och därmed den samiska kulturen.

31. *Dörren, 2012*

I en av konstnärens få installationer är det en välanvänd dörr från en lavvu, tältkåta som blir inkörsporten till verket. Hängande från taket är den lappad och lagad, längst ner finns ett broderat parti

och på baksidan likaså. Precis som i en vanlig *lavvu*, tältkåta, utgör eldhärden, arran, centrum, här i form av sex naturstenar i olika färger som ligger på golvet. På stenarna är ord och Ortsnamn på nordamiska inhuggna, bland annat Sohppar, Soppero, och johtin, färden. En liten hög med jord ligger i mitten. Till verket hör även trästommen till ännu en kåtadörr, som hänger på väggen intill.

32. *Paketet, 1993*

Efter olyckan i kärnkraftverket i Tjernobyl 1986 började konstnären göra verk med brev och paket som motiv. Det handlade om en vilja att uttrycka sig och kommunicera, inte minst med makthavare, om hur renskötseln drabbades hårt då höga halter av det radioaktiva ämnet becquerel uppmättes i renkött efter olyckan. Verket är uppbyggt av större fyrkantiga tygstycken som applicerats på varandra, i övre högra hörnet finns ett stiliserat frimärke med porto på tio kr. En form av kraftigt förenklad broderad skrivstil täcker ytan till vänster där en rad rensiluetter har tryckts med hjälp av schablontryck.

33. *Skärvor, 1996*

På ett naturfärgat bomullstyg har konstnären applicerat dels två frimärksliknande bilder, varav en visar konturerna av en person som bär ladjogahpir, den samiska hornmössan, dels ett parti med två svarta former som påminner om skärvor. På den vänstra delen av bakgrunden finns långa vita stygn som för tankarna till abstrakt skrivstil. Skärvor återkommer i hennes bilder, de står för hur den samiska kulturen slås sönder på olika vis.

34. *Vintergatan, 2022*

Mot svart bakgrund avtecknar sig en cirkel i mörkblått som i sin tur innehåller två cirklar. Den innersta cirkeln är en stjärnhimmel där de större applicerade stjärnorna i gult har ett urmodershuvud med ladjogahpir, en röd hornmössa, i mitten. Runt dem finns små

broderade stjärnor och en jättestjärna, en applicerad solliknande form med en kvinna och en man i samiska dräkter. De är broderade med täta stygn och tycks vara på väg att omfamna varandra. Runt himlavalvet syns scener ur samernas liv på den norska sidan av Sápmi; en rajd med både snöskotrar och dragrenar, sjösamer som fiskar röda laxar, gruvmalm, *lavvu* eller tältkåtor, björkar, bäddar med ranor som täcken, en vindkraftpark, en renhjörd och Sámediggi, det samiska parlamentet i Kárásjohka/Karasjok högst upp. Verket är en beställning för Stortinget och hänger i ett rum där stortingsledamöterna träffas och möter media.

35. *Mässhake*, 2009

Sedan 1980-talet har konstnären fått i uppdrag att skapa kyrkotextilier av olika slag, bland annat altarbrun till Gárasavvon/Karesuando kyrka och körkåpor till Vazáža/Vittangi kyrka. Mässhaken, som prästen bär vid nattvardsfirandet, är blå. Likt violett är blått eftertankens färg i kyrkosammanhang, den används under julen och påskens förberedelsestid. I konstnärens nordsamiska område står blått dock för sorg. Medan framsidan i brösthöjd har ett broderat och applicerat runt parti så ser vi på baksidan lavvuns, tältkåtans, runda form, stagen som bär upp kåtan och fyra grupperingar med figurer. Tre av grupperingarna föreställer samer som tycks fokuserade på det gyllene skimmer som broderats i mitten, den fjärde är placerad högst upp i cirkeln och visar tre bevingade änglar med basuner. Dels är en ängel med basun evangelisten Matteus symbol, dels signalerar basunerna i Uppenbarelseboken jordens undergång.

36. *Skogen skyddar liv*, 1987–88

Den här stora triptyken köptes tidigt in av Region Norrbotten. Två av de kvadratiska delarna skildrar samma landskap med ett fjäll i bakgrunden. Framför en linje av röda störrar, som hos Marakatt-

Labba står för gränsdragning, finns på den ena många symmetriskt placerade små granar och svarta fåglar som äter på ett kadaver. På den andra är alla träd utom ett nerhuggna, en ensam fågel sitter på en stubbe. Mittenbilden består av en cirkel i centrum av tygstycket där renhorn radats upp på en marklinje, under fem stavar med svarta pilformer högst upp. Det liknar en traditionell samisk offerplats.

37. *Tronen*, 2019

En tron av bemålat trä är placerad på en natursten av granit. Verket ingår i en serie små skulpturer med kvinnohuvuden.

38. *Vi två*, 2019

Helt gjuten i brons som bemålats består skulpturen av ett stenliknande undre parti med två huvuden ovanpå. Likt siamesiska tvillingar delar de underkropp. Verket ingår i en serie små skulpturer med kvinnohuvuden. Titeln är densamma som på ett verk från 2017 där huvudena på en kvinna och en man är vända mot varandra.

39. *Vi två II*, 2019

Skulpturen är ett syskon till en annan skulptur med samma titel. Båda visar en man och en kvinna som är sammanvuxna. Den ena skulpturen är gjord av sten och trä, den andra är en bronsavgjutning.

40. *Seite*. 2019

Fyra små vita och gråa naturstenar bildar en *seite* i miniatyr. De är i sin tur placerade på ytterligare en lite större grå natursten. *Seiten* är ett kultobjekt och finns på olika platser i landskapet, ofta vid sjöar och älvar samt på fjället. Det kan vara en sten med ovanlig form, eller som här flera stenar placerade ovanpå varandra, som manifesterar den gudomliga makten över de livsvikta naturresurserna.

41. *Máttaráhkká II, 2019*

Máttaráhkká är urmodern i den samiska gudavärlden. Tillsammans med sina tre döttrar lever hon med människorna i lavvun, tältkåtan, där har de viktiga roller vid graviditet och barnafödande. Hon är en form av Moder Jord som i den lilla träskulpturen bär den nord- och östsamiska hornmössan, ladjogaphir, som förbjöds av kyrkan på 1800-talet och som under 2000-talet fått en renässans. Även den här träskulpturen är placerad på en liten natursten.

42. *Mellanrum, 2019*

Här är Máttaráhkká, urmodern, placerad på en liten natursten, mellan två lodräta stenpartier som skapats genom att en större natursten klyvts mitt itu. Hon är inklämd, med ytterst lite rörelseutrymme.

43. *Urmodern, 2019*

På en natursten av ådrad gnejs står urmodern iklädd ladjogaphir, hornmossa. Själva huvudet är gjutet i brons, och medan hornmössan är grönfärgad har ansiktet fått bronsfärg.

44. *Trumslag II, 2012*

I *Trumslag* byggs bilden upp utifrån delar av konturen av en nåjdtrumma. Som så ofta hos Marakatt-Labba är trumkonturen gul. På en del av den tryckta konturen sitter broderade människor med olika samiska huvudbonader, som på ett möte. En bevingad gestalt svävar lågt bakom svartvita trädstammar, som här är applicerade, och håller i en urmoder med ladjogaphir, röd hornmossa. Hon håller i sin tur en lång röd tråd som leder till en akkja där tre figurer med hornmössor sitter nedbäddade. Över alltsammans svävar ett ljusblått skimmer, skapat med hjälp av tunt ljusblått tyg som sytts fast med långa raka stygn. Något magiskt tycks vara på gång.

45. *Rundabordsmöte, 2000*

Ett av de minsta verken i utställningen är baserat på en gul infärgad oval i centrum av bildytan. Likt formen på en nåjdtrumma, eller ett mötesbord, samlar den drygt ett dussin broderade personer runt sig, i den första av fyra koncentriska ovaler. Alla utom en har något på huvudet, flera av dem bär en röd eller blå ladjogaphir, hornmossa. De är inplacerade på varsitt säte, som på läktarna i en anatomisk teater, en romersk arena eller en lavvu, tältkåta. På några ställen finns ett broderat rött kryss. Alla blickar in mot den gula ovalen och frågan inställer sig: vad är det som dryftas, förhandlas och beslutas här?

46. *Vi skrev ett brev, 1995*

Det här verket ingår i en serie kvadratiska verk i liten skala från mitten av 1990-talet. Vid den här tiden återkom Markatt-Labba ofta till brevmotivet, här kombinerat med en samling broderade personer. De sitter uppradade som på ett möte eller i en domstol. Täta stygn finns intill glesa, linnetygets bakgrund invid applicerat tunt grått tyg. Vågräta vita stygn längst ner indikerar snö med röda störrar ställda på rad för att markera en gräns.

47. *Vi förhandlar, 2023*

Nåjdtrummans gula kontur ramar här in sju gestalter med olika samiska huvudbonader som alla blickar mot höger. Under dem syns deras spegelbilder fast i svartvitt. Det är underjorden där enligt samisk tro allt ovan jord finns fast upp och ner. Gruppen är redo att förhandla men med vem? En risbädd av långa svarta stygn och lite grövre, applicerade svartvita trädstammar omger dem. Det finns en lång rad verk med titlar som diskussion, konferens och rundabordsamtal, situationer när man likt *Vi förhandlar* kollektivt tar sig an en fråga.

48. *Mätningar, 2021–22*

En grupp arbeten från 2010-talet och början av 2020-talet är utförda på funnet tygmateriel. I fallet med *Mätningar* handlar det om linneväv med den tyska riksörnen och en svastika som konstnären funnit i familjens gömmor. I mitten av det lodräta tygstycket har hon med broderi kopierat det intyg som hennes svärfar, Johan Johansson Labba, fick 1943 av länsstyrelsen i Julevu/Luleå. Intyget gav honom tillstånd att fortsätta ta med renarna på sommarbete på den norska sidan av Sápmi, trots det pågående kriget. Förmodligen har tyget hamnat i familjens ägo genom byteshandel där. Under den överbroderade svastikan har konstnären placerat ett antal huvuden, som leder tankarna till de samer som under perioden från 1910-talet och ett tjugotal år framåt av den nazistiske rasbiologen Herman Lundborg och andra utsattes för förnedrande och meningslösa skullmätningar, och andra former av rasistiska övergrepp. Örnens huvud och ena vinge blir i den här bilden utsatta för samma metod. En broderad renrajd och ett järnvägsspår pekar på två olika sorters transporter i norr under andra världskriget: å ena sidan renrajden som i sig inte känner några landsgränser, och som kunde fortgå under kriget, och å andra sidan järnvägen som inte heller blockerades under den här tiden. Ända fram till krigsslutet fraktades järn från de svenska malmfälten till Tyskland—under perioden 1941 till augusti 1944 stod Sverige för inte mindre än tjugofem procent av Tysklands behov av järnmalm.

49. *Melodi, 2017*

Melodi ingår i en serie av fem små broderier med inslag av applikation som föreställer människors huvuden. Framför ett kvinnoansikte syns en rad urmödrar med röda hornmössor, likt noter i ett partitur. Anletsdragen är naivistiskt skildrade, på huvudet bär hon en röd spetsmössa.

50. *Tankar II, 2017*

Med tankfull blick tittar mannen ut ur bilden. Huvudet och ansiktet är bara delvis gestaltade; hakan vänstra kinden och pannan saknas—betraktaren får själv fylla i de formerna. Mellan de mörka ögonen och munnen med de tunna läpparna finns en välansad tangorabatt. Bilden hör ihop med *Tankar I* som föreställer ett kvinnoansikte.

51. *Vi två, 2017*

Titeln *Vi två* delar det här verket med en liten skulptur med samma motiv; en man och en kvinna som tittar på varandra. De har samiska huvudbonader och vi ser dem i profil.

52. *Tankar I, 2017*

Ett kvinnoansikte inramas på den vänstra sidan av svart hår, gestaltat med brodyrliknande svart tyg. Hennes blick är mörk, hon ser sammanbiten ut när hon tittar ut ur bilden. Den högra delen av huvudet har lämnats utan former. Verket *Tankar II* föreställer ett manshuvud vars vänstra sida är bar—har de varit sammanväxta och nu delat på sig?

53. *Tankar III, 2017*

Här skildras både baksidan och framsidan av huvudet på en kvinna med svart hår och röd spetsmössa. Detaljerna är tydligt broderade och applicerade—det är en typ av huvudbonad som är vanlig i konstnärens område. Ansiktet speglas i en rund spegel—hon ser tankfull ut. Med sina närstudier av huvuden och uttalat psykologiska karaktär är serien ovanlig i hennes produktion.

54. *Spår, 2023*

Spår gjordes 2023 särskilt för Nasjonalmuseet i Oslo. För ovanlighetens skull möts betraktaren av två lodräta tygstycken: medan det vänstra med färgade trådar och applicerade tygbitar skildrar malmens gång från urberget genom gruvan och upp över

marken, är det högra svartvitt och visar ett järnvägsspår, en flock renar och djurspår i snön. LKABs gruva i Giron/Kiruna med sin karaktäristiska trappform, vindkraftverk, en lavvu, tältkåta, med nedbäddade människor, konturerna av en nåjdtrumma, skärvor som från en kultur på väg att slås sönder och en flock vita renar samsas under ett stjärnbestrött himlavalv.

55 Utan titel, 1968

Det här är det äldsta verket i utställningen, en bildväv föreställande två vitklädda kvinnogestalter. De saknar anletsdrag och håller armarna framför sig, likt konfirmander. Väven tillkom 1968, då konstnären var sjutton år och gick en vävkurs i Giron/Kiruna hos den legendariska vävläraren och konsthantverkaren Doris Wiklund.

56. Flytten, 2016

Flytt i skilda bemärkelser finns med i Marakatt-Labbas olika verk; som flytt med renarna under olika årstider men också i form av en stadsflytt. Det här verket berör ett av de största stadsbyggnadsexperimenten i Sveriges historia, som samtidigt har väckt uppseende internationellt, nämligen flytten och rivningen av den gamla delen av Giron/Kiruna. Konstnären är född och uppvuxen i Kiruna kommun, och har även bott i tätorten Giron som grundades vid förra sekelskiftet med anledning av den stora malmfyndigheten på platsen. Området används sedan århundraden av samebyarna Gabna och Laevas för renskötsel, vilket på grund av gruvnäringen blivit allt svårare. Än idag dominerar gruvbolaget, LKAB, staden och när det 2004 lät meddela att man tänkte expandera innebar det att en viktig del av stadens gamla kärna måste rivas på grund av rasrisk. Sedan dess har många byggnader rivits, några har flyttats fyra kilometer till den helt nya stadsdelen som byggts på en myr. På funnen och uppenbarligen välanvänd textil har konstnären använt tygstyckets hål och repor som utgångspunkt för en alternativ kartbild över staden. Svarta broderade linjer

representerar vägar som då och då avbryts av blåa parkeringsskyltar. En skylt indikerar den stora genomfartsvägen som går hela vägen från Julevu/Luleå till Å i Norge, E10, vars sträckningar har dragits om som en del av stadsflytten. Här och var syns ladjogahpir, urmödrarnas röda hornluva broderade på kartbilden, en gul stjärna och ett par huvuden dyker också upp. Bilden av ett trasigt territorium framträder, lappat och lagat, dominerat av en bilburen kultur.

57. Trumslag I, 2012

I den här bilden utgör ett utsnitt av en samisk trumma själva ramen. Medan konturen av trumman är tryckt i ljusbrunt är resten av motivet broderat och applicerat: till vänster finns en lavvu, tältkåta, med en rana på utsidan av väggen, sedd från sidan, och en bädd med rana som täcke och fem personer i den, men skildrad uppifrån. Att på det här viset blanda perspektiv är typiskt för Marakatt-Labba. Lika typiskt är att placera urmödrarnas huvuden med ladjogahpir, hormössor, i skogen, här syns de ovanför de svartvita björkarna i bildens högra del.

58. Utan titel, 2002

En renhjord rör sig till vänster i bilden. Renarna har olika färger, en vit lyckoren springer åt motsatt håll. Hornen är skildrade med några få svarta stygn. Vinterlandskapet återges med det vita bakgrundstyget, applicerade partier i grått och vitt. Det nedersta partiet består av ett veckat och glansigt applicerat tyg som antyder fluffig snö.

Utöver dessa verk ingår ytterligare broderier, ett dussintal grafiska verk och många skisser i utställningen.

Såpmis framtid—Föreläsningar och samtal som en del av *I stjärnornas fotspår—Britta Marakatt-Labbas broderade världar*

Oktober 2024—mars 2025

Som en del av utställningen arrangerar Kin en föreläsningsserie om de ämnen som Britta Marakatt-Labba tar upp i sin konst. Serien är sammanställd av den Ubmeje/Umeåbaserade frilansjournalisten och författaren Arne Müller, som skrivit bland annat böckerna "Smutsiga miljarder—den svenska gruvboomens baksida" (2013) och "Norrskan—drömmen om den gröna industrin" (2023). Föreläsningarna streamas på Hägerstensåsens medborgarhus. I samarbete med ABF och Hägerstensåsens medborgarhus.

Lördag 26 oktober

14:00 Drömmen om den gröna industrin, del 1

Föreläsning av Arne Müller, frilansjournalist och författare, Ubmeje/Umeå. Respondent: Rickard Eriksson, professor i ekonomisk geografi vid Ubmeje/Umeå universitet.

Enorma industrisatsningar pågår i norra Sverige. Sammanlagt handlar det om investeringar på 1400 miljarder kronor i Norrbotten och Västerbotten. En beräkning visar att det behövs ytterligare 100 000 människor i de båda nordliga länen inom tio år för att fylla alla de nya jobben. Satsningarna har väckt förhoppningar, men det finns också risker och problem. Går det att bygga bostäder och utöka samhällsservice i samma takt som den snabba takt som de nya industrierna byggs? Hur stora ekonomiska risker tvingas

de berörda kommunerna ta? Kommer hela regionen att få draghjälp av de industriprojekten eller finns det en risk för att de regionala klyftorna kommer att växa? Vilka får vara med och bestämma färdriktningen när mycket ska ske snabbt?

Arne Müller är journalist och författare bosatt i Ubmeje/Umeå. Han har bland annat jobbat som redaktör för SVTs lokala nyheter i Västerbotten. 2013 debuterade han med boken "Smutsiga miljarder—den svenska gruvboomens baksida", som granskade miljöproblemen inom den svenska gruvbranschen. Sedan dess har Müller skrivit ytterligare sex böcker. Den senaste boken "Norrskan—drömmen om den gröna industrin" synar de stora industrisatsningarna med anknytning till den gröna omställningen som planeras i norra Sverige. 2017 valde han att säga upp sig från arbetet vid SVT för att helt kunna ägna sig åt de frågor han tycker särskilt angelägna—klimatomställningen, naturresurser och regionala klyftor.

Rikard Eriksson är professor i ekonomisk geografi vid Ubmeje/Umeå universitet och forskningsledare vid Centrum för regionalvetenskap (Cerum) vid samma lärosäte. Hans forskning har främst berört jobbens geografi och vad som påverkar regionala skillnader i sysselsättning och välfärd. Just nu leder han bland annat ett sjuårigt tvärvetenskapligt forskningsprogram finansierat av Riksbankens jubileumsfond som analyserar de sociala och ekonomiska konsekvenserna av de stora "gröna" investeringarna i norra Sverige".

Torsdag 21 november

18:00 Drömmen om den gröna industrin, del 2

Föreläsning av Arne Müller, frilansjournalist och författare, Umeå/Åre. Respondent: Linda Wårell, biträdande professor i nationalekonomi, Julevu/Luleå tekniska universitet.

De nya industrierna i norra Sverige har en gemensam nämnare, de ska bidra till en grön omställning som kraftigt minskar koldioxidutsläppen. Omställningen från fossila bränslen till förnybara bränslen är nödvändig och brådska, men det finns komplikationer med det vägval vi ser i norr. Det kommer att krävas enorma mängder el och metaller. Vindkraftparker, högspänningsledningar och nya gruvor kommer att ta mycket mark i anspråk. Då skärps markkonflikterna, särskilt den redan idag hårt trängda renskötseln. Är det ens möjligt att få fram tillräckligt mycket el och metaller? Ger de nya industrierna så stora utsläppsminskningar? Finns det vägval som minskar behoven av el och ändliga naturtillgångar?

Linda Wårell är biträdande professor i nationalekonomi vid Julevu/Luleå tekniska universitet. Wårells forskning och publikationer har främst fokuserat på konkurrens- och samhällsekonomiska effekter inom området för naturresurser, energi och miljöekonomi. När det gäller naturresurser har Wårell varit involverad i flera forskningsprojekt som analyserat utvecklingen på internationella mineral- och metallmarknader, samt samhällsekonomiska effekter av gruvdrift och markanvändningskonflikter kopplade till gruvor. Ett exempel är hennes deltagande i ett EU-projekt (Minatura) som undersökte den ökade konkurrensen om markanvändning i Europa, med fokus att hitta möjliga lösningar för avvägningen mellan olika markanvändningsintressen. Wårell har också

forskat om energimarknader med fokus på omställningen till ett mer hållbart energisystem. Hon har exempelvis studerat fjärrvärmens roll i det svenska energisystemet, hur biomassa kan användas i framtidens energisystem och hushållens val av gröna alternativ inom transporter. För närvarande deltar Wårell även i ett forskningsprojekt som analyserar potentialen i hamnar och omgivande områden, samt olika aktörer, för att skala upp användningen av vätgas och andra vätgasbaserade lösningar. Sammanfattningsvis, är hennes forskning väl förankrad i de samhällsekonomiska effekterna av den industriutveckling och gröna omställning som för närvarande sker i norra Sverige.

Torsdag 12 december

18:00 Hur påverkas renskötseln av ett förändrat klimat?

Föreläsning av Gunhild Ninis Rosqvist, professor i geografi med inriktning naturgeografi, vid Stockholms universitet. Respondent: Matti Blind Berg, ordförande i Svenska Samernas Riksförbund.

En uppmärksammat artikel förra året i tidskriften Nature visar att 85 procent av ytan på Nordkalotten utnyttjas för olika slags ekonomiska aktiviteter. Den konkurrerande markanvändningen hindrar nu renskötselns anpassning till allt besvärligare klimatförhållanden. Gunhild Ninis Rosqvist, som länge har studerat hur klimatförändringarna påverkar miljön i norra Sverige, presenterar sina rön. För närvarande arbetar hon med forskningsprojektet "Att undvika den gröna omställningens dilemma—Behovet av klimatkonsekvensanalyser för områden med renskötsel i Sápmi".

Gunhild Ninis Rosqvist är professor Stockholms universitet. Hon är fjäll- och polarforskare med fokus på klimatförändringar gällande snö, is, vatten, renskötsel och hållbar markanvändning.

Torsdag 9 januari

18:00 Hur påverkas renskötseln av vindkraftutbyggnaden?

Föreläsning av Per Sandström, docent i skogshushållning vid Sveriges lantbruksuniversitet. Respondent: medlem i Våhtjer/Jiellevårre/Gällivare sameby.

En färsk forskningsöversikt visar vilken inverkan vindkraften har på renarna. I Malå sameby, där flera vindkraftparker har byggts och ytterligare några planeras, påvisar forskarna hur renarnas rörelsemönster har förändrats sedan vindkraftparker byggts. Likaså Våhtjer/Jiellevårre sameby påverkas när flera stora vindkraftparker planeras inom samebyns område. I en artikel på DN-debatt har flera forskare sammanfattat slutsatserna; det finns en tydlig motsättning mellan den planerade stora utbyggnaden av landbaserad vindkraft i norra Sverige å ena sidan och renskötseln å den andra. "Ska vindkraften byggas ut måste samerna köras över"—DN.se

Per Sandström är docent i Skogshushållning på Sveriges Lantbruksuniversitet i Umeå. Under de senaste 25 åren har han arbetat fokuserat på påverkan av all annan markanvändning på renen, renskötseln och den samiska kulturen. Genomgående har allt arbete genomförts av ett nära samarbete med samebyar, där samproduktion av kunskap varit det rådande arbetssättet. Han har sedan 2009 arbetat med en serie av projekt som specifikt berör effekterna av vindkraftsetableringar på renskötseln.

Torsdag 13 februari

18:00 Gruvorna och renskötseln—varför är motsättningarna så skarpa?

Representanter för Jåhkågasska sameby—Nils Johanas Allas, Talma sameby—Lars Marcus Lilja Kuhmunen, Gabna sameby.
Respondent: Daniel Fjellborg, forskare i statsvetenskap vid Julevu/Luleå tekniska universitet.

Det finns flera exempel på gruvprojekt som står i skarp konflikt med renskötseln. Den mest utdragna konflikten gäller Beowulf Minings planerade järnmalmsgruva i Gallok, som nyligen fått klartecken att starta driften. Talga Resources planer på en rad grafitgruvor utanför Vazáš/Vittangi riskerar att skära av delar av Talma samebys vinterbetesmarker, även Gabna och Sarivuoma samebyar påverkas. LKAB:s planer när det gäller Per Geijerfyndigheten skär av den sista passage förbi Giron/Kiruna som återstår för Gabna sameby. Överallt är det protester och motståndsktioner i olika former, något som behandlas i Daniel Fjellborgs färsk avhandling "Strategies and Actions in Swedish Mining Resistance".

Daniel Fjellborg är doktor i statsvetenskap och la nyligen fram avhandlingen "Strategier och agerande i svenskt gruvmotstånd" vid Julevu/Luleå tekniska universitet. I avhandlingen kartlägger han gruvmotstånd i Sverige under de senaste 15 åren och motiven bakom de ökande protester som setts från Giron/Kiruna i norr till Österlen i söder. Resultaten visar att motstånd mot gruvprojekt ofta handlar om viljan att främja andra samhällsutvecklingar såsom miljöskydd, jordbruk eller samiska näringar. Han undersöker även hur det omgivande samhället kan påverka gruvkonflikters utveckling genom lagstiftning, politik, och gruvföretags agerande.

Via sin forskning och uppväxt i Giron/Kiruna-byarna har han upplevt både det bra och dåliga som aktiva gruvor och nyetableringar kan föra med sig för ett lokalsamhälle. Idag forskar han om hur företagsledda dialogprocesser kan påverka lokal acceptans för, eller motstånd mot, utvecklingsprojekt i den pågående industriomställningen i norr.

Torsdag 6 mars

18:00 Vart är vi på väg med ny-industrialiseringen i norr?

Panelsamtal med Hans Andersson, regionchef Svenskt Näringsliv Norrbotten, Jan Anders Perdahl, V, vice ordförande regionala utvecklingsnämnden, Stefan Mikaelsson, vice ordförande i Sametinget, Hans Nilsson, Naturskyddsföreningen i Giron/Kiruna.

Det avslutande samtalet tar ett grepp om de stora dragen i utvecklingen. Hur kommer både städer och landsbygd att utvecklas i spåren av de stora industriprojekten? Hur ska behoven av el och metaller tillgodoses? Kan utvecklingen fortgå utan upptrappade markkonflikter med renskötseln? Hur kommer Norrbotten att se ut om 10, 50 och 100 år med dagens utvecklingstrender? Finns det andra tänkbara utvecklingsvägar?

Evenemang som en del av *I stjärnornas fotspår*—Britta Marakatt Labbas broderade världar på Kin museum för samtidskonst i Kiruna

23 oktober 2024—16 mars 2025

Allmänna visningar onsdag kl 12:30 och lördag kl 14:00. Samling vid Kins gröna receptionsdisk i stadshushallen.

Torsdag 24 oktober

18:00 Britta Marakatt-Labba i samtal med Kimberley Moulton

Britta Marakatt-Labba samtalar med Kimberley Moulton, Yorta Yorta-kvinna från Australien och adjungerad curator för Indigenous Art Tate Modern samt senior curator på RISING Festival Melbourne. Moulton är doktorand i curating vid Wominjeka Djeembana Indigenous Research Lab på Monash University i Melbourne och Curator Emeritus på Museums Victoria.

Lördag 26 oktober

13:00 Visning med Britta Marakatt-Labba i utställningen

Tisdag 29 oktober—fredag 1 november

12:00–16:00 Konstkollo på höstlovet

Under fyra dagar på höstlovet håller den samiska konstnären Inga-Wiktoria Påve, baserad i Giron/Kiruna, kollo i teckning i Kins Konstverkstad. Under kolloet får deltagarna lära sig att teckna det som finns runtomkring i vardagen. Hur man kan få handen att imitera det ögat ser undersöks tillsammans med konstnären. Skissboken är ett viktigt verktyg som deltagarna tillsammans kommer att använda. Passar alla åldrar, inga förkunskaper behövs. Kolloet är gratis, Kin bjuder på kaffe, te, saft och frukt.

Presentation av konstkolloedeltagarnas alster fredag 1 november kl 15:00.

I Konstverkstan, plan 0.5

Lördag 16 november

15:00 Visning med Britta Marakatt-Labba i utställningen

Söndag 17 november

13:00 Föreläsning med Aqvi Thami, urfolkskonstnär från Himalaya och residenskonstnär på Kin hösten 2024

Thami är inbjuden som en del av Britta Marakatt-Labbas utställning. Hon är intresserad av kopplingarna mellan gemenskap, identitet och motstånd. Hennes arbete går ut på att undersöka kraften som finns i kollektivt berättande och hur konsten kan skapa sociala

narrativ. Under föreläsningen kommer hon att berätta om sitt arbete och sina verk, vilka överskrider geografiska och kulturella gränser, och hur hennes projekt utvecklas och omarbetas beroende på var hon befinner sig. Hon kommer att dela med sig av insikter från residensen på Kin. Hennes senaste ceremoniella interventioner samt arbete med film och radio utmanar oss att tänka om när det gäller offentligt ansvar samt hur vi förhandlar kring utrymme, identitet, minne och helande.

Lördag 23 november

13:00 Tematisk visning av utställningen med Kins personal

Lördag 14 december

12:00 Workshop med Leah Smith. Mer info kommer på kinmuseum.se

Söndag 15 december

13:00 Mázejuavku—The Sámi Artist Group. Föreläsning med Susanne Haetta

År 1978 formade åtta unga samiska konstnärer Mázejoavku/Masi-gruppen. De var bland de första utbildade konstnärerna från Sápmi. Det kändes både nödvändigt och viktigt för dem att "återvända hem" efter konststudierna, det vill säga till norra Sápmi. Tillsammans bildade de ett kollektiv som höll i workshops i samebyn Máze/Masi. Gruppen var aktiv under en tid då det medvetenhet om och motstånd mot assimileringspolitik och annan diskriminering

mot samerna ökade. Deras kreativa gärning gick hand i hand med strider om självbestämmande och markrättigheter. Mázejoavku konst spelade således en viktig roll både för det samiska samhället och för nationalbefolkningen som blev mer förstående inför samernas kamp. Andra ursprungsbefolkningar blev också medvetna om samernas kampvilja. Under de fem år de var aktiva gjorde Mázejoavku ett betydligt intryck på konstvärlden. Medlemmarna spelade också en viktig roll för samisk konstnärlig organisering.

Susanne Hætta (född 1975) är samisk författare, curator, fotograf och konstnär. Hon är bosatt i Čáhcesuolu/Vadsø på norska sidan av Sápmi. Huvudfokus i hennes böcker är samiska konstnärer och det samiska samhället. Som konstnär uttrycker sig Hætta genom fotografi, grafik och installationer som ofta reflekterar hennes identitet inom familjen. Hon är medlem av Dáiddadállu—samiskt konstnärsnätverk i Guovdageaidnu/Kautokeino och ställde ut under nätverkets 10-årsjubileum på at Sámi Dáiddaguovddáš/Samisk senter for samtidskunst i Kárášjohka/Karasjok. Hættas fotografi och skrivande uppmärksammades när hon gav ut en bok om de internationellt kända samiska konstnärerna Mari Boine och Synnøve Persen. År 2020 publicerade hon en bok om pionjärerna i Mázejoavku/Masi-gruppen som var aktiva under sent 70- och tidigt 80-tal. Hennes nästkommande böcker handlar om Finnmarksegendomen/Finnmárkkuopmodat (2026) och saunakulturen i Norge (2025).

Torsdag 2 januari—lördag 4 januari

12:00-16:00 Hemmagjort papper och nybyggda penslar—konstkollo på Kin jullovet 2025

Med inspiration från verk av Britta Marakatt-Labba där hon har återanvänt material som gamla segel och mjölsäckar gör vi tillsammans papper och penslar. Det vita pappersarket är ofta det material som används för att rita, måla och klippa fram våra fantasier. Men måste pappret vara vitt, vara helt med raka kanter eller ens vara platt? Likt Britta Marakatt-Labba kommer vi att arbeta med materialets skevhet och defekter. Genom att återanvända papper som blivit över från Kins Konstverkstad tillverkar vi pappersmassa och experimenterar med olika former och färgtekniker. Medan papperet torkar gör vi våra egna penslar av material vi hittar i Konstverkstan. Kan man måla med ståltråd? Hur stor kan en pensel vara? Måste man ens hålla penseln i handen? När papperet är torrt går vi loss med de nybyggda penslarna! Konstkollet leds av konstnär Matilda Kenttä. Passar alla åldrar, inga förkunskaper behövs. Kollet är gratis, Kin bjuder på kaffe, te, saft och frukt.

Presentation av konstkolledeltagarnas alster lördag 4 januari kl 14:00

I Konstverkstan, plan 0.5

Lördag 11 januari

13:00 Duodji och hållbarhet. Föreläsning med Gunvor Guttorm

I sin presentation diskuterar Gunvor Guttorm, professor i duodji, sameslöjd, vid Sami allaskuvla i Guovdageaidnu/Kautokeino, duodji i hållbarhetsperspektiv. Mycket duodji kan betraktas som kulturellt och ekonomiskt hållbart, och för vissa endskilda utövare erbjuder den ett hållbart leverne. Men hur kan man se på duodji i den så kallade gröna omställningen? Vad kämpar utövare mot och med i den situationen. Vad kan duodji och duddjon (själva skapande-processen) erbjuda i den gröna omställningen?

Gunvor Guttorm är professor i duodji vid Sami allaskuvla. Hon är född och uppvuxen i Kárášjohka/Karasjok, och är bosatt i Johkamohkki/Jokkmokk. Sedan ungdomen är hon engagerad i frågor om hållbarhet, även om det gick under andra namn på den tiden. Hon har skrivit ett flertal aritklar om vad duodji och duodjon betyder i samiska sammanhang, och hur de är del i människors vardag och påverkar deras välbefinnande.

Torsdag 23 januari

18:00 Vi är fortfarande här. Filmvisning

På Aurora (biljett/medlemskap köps på plats)

De packade sin röda buss med bilder och åkte runt för att ge konsten till sitt folk. När utbyggnaden av Alta-älven hotade att dränka byn Máze (Masi) blev de en del av motståndet. Konstnärerna i Mázejoavku, Máze-gruppen, hade vuxit upp i ett samhälle

som försökte ta ifrån dem familj, språk och kultur. Nu var det dags att skriva om historien. Berit Marit Haetta, Hans Ragnar Mathisen, Synnøve Persen, Aage Gaup och Britta Marakatt-Labba. Regi Gunilla Bresky. Premiär 2024. 79 minuter.

I samarbete med Kiruna filmstudio.

Lördag 25 januari

13:00 Broderi och poesi: Britta Marakatt-Labba och Linnea Axelsson samtalar med Maria Lind om samiska berättartraditioner och de utmaningar samisk livsstil och kultur genomlever

Linnea Axelsson är svensk-samisk poet och författare, född i Bårjås/Porjus. 2010 debuterade hon med romanen *Tvillingsmycket*. 2018 utkom det uppmärksammade eposet *Ædnan* som belönades med ett flertal priser, inklusive Augustpriset. 2022 utkom romanen *Magnificat* och 2024 diktsamlingen *Sjaunja*. Maria Lind är chef för Kin museum för samtidskonst.

Tisdag 25 februari—fredag 28 februari

12:00–16:00 Egna historier—konstkollo på Kin sportlovet 2025

Under konstkollet arbetar deltagarna med olika material och tekniker med utgångspunkt i utställningen *I stjärnornas fotspår—Britta Marakatt-Labbas broderade världar*. Genom att inspireras av hur konstnären använt sig av färg, form och material skapar man collage, bilder eller skulptur där de egna historierna och minnena står i fokus. Konstkollet leds av konstnären och Kins medarbetare

Agneta Andersson. Passar alla åldrar, inga förkunskaper behövs. Kollot är gratis, Kin bjuder på kaffe, te, saft och frukt.

Presentation av konstkolledeltagarnas alster fredag 28 februari kl 15:00

I Konstverkstan, plan 0.5

Lördag 8 mars

13:00 Broderiworkshop med Britta Marakatt-Labba

En unik chans att lära sig av konstnärens djupa textila kunnande. Material finns på plats, man kan även ta med egna pågående arbeten. Begränsat antal platser finns. Föranmälan krävs: emma.pettersson.juntti@kinmuseum.se. Först till kvarn.

Söndag 16 mars

13:00 Sista chansen—visning av utställningen på den sista dagen

Britta Marakatt-Labbas konstskatt i Norrbotten uppmärksammas

I Våhtjer/Jiellevårre/Gällivare, Johkamohkki/Jokkmokk och Julevu/Luleå finns ett flertal konstverk av världsstjärnan Britta Marakatt-Labba att beskåda året runt. Det uppmärksammas med visningar och promenader till verken för att uppleva dem på plats och ställe.

Våhtjer/Jiellevårre/Gällivare

Lördag 1 februari

13.00 på Folkets hus och Kunskapshuset

I Gällivare finns ovanliga verk med äkta fiskskinn och ett nytt offentligt konstverk på Kunskapshuset. Som en del av Polarvinternattens program, i samarbete med Folkets Hus och Parker och Gällivare kommun.

Johkamohkki/Jokkmokk

Lördag 8 februari

10:00 på Ajtte—Svenskt Fjäll- och Samemuseum

På museet finns en ridå i hörsalen, broderier och dopfuntsdukar. På Sameskolan, vårdcentralen och kommunhuset finns ytterligare arbeten. Som en del av Jokkmokks marknad, i samarbete med Ajtte. Platsbiljett 60 kr krävs (förköp samma dag i Ajttes entrékassa).

Julevu/Luleå

Söndag 23 februari

**14:30 Samling utanför Patienthotell Vistet, Sunderby sjukhus,
därefter besök på Björkskatan hälsocentral**

Här finns broderier från ca 1990 till 2010. I samarbete med Region
Norrbottnen. Anmälan till konstutvecklaren Silvia Colombo:
silvia.colombo@norrbottnen.se.

Kolofon

Kin museum för samtidskonst, stadshuset Kristallen
Stadshustorget 1, 98130 Kiruna

Personal

Agneta Andersson, förmedling
Emma Pettersson Juntti, producent, koordinator, förmedling
Inur Mustafin, teknik
Judith Schwarzbart, biträdande chef
Maija Melchakova, administration
Maria Lind, chef
Märta Öringe, samling, förmedling
Paulina Sokolow, kommunikation
Rickard Nutti, ekonomi
Museivårdar: Emma Dettle, Lena Rydström, Lloyd Jarlemyr,
Ida-Maria Svonni, Viveka Englander, Tova Söderberg, Ivar Vrijman,
Alla Belova och Carola Kalla
Grafik: Marina Sergeeva
Installation: Justin O'Shaughnessy, Jude O'Shaughnessy

Kins visuella dialekt har utvecklats av konstnärerna Inga-Wiktoria Påve och Fredrik Prost i samarbete med formgivarna Johanna Lewengard och Benedetta Crippa.

Utställningen initierades av Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur och design i Oslo, där den visades våren och sommaren 2024, och genomfördes i samarbete med Kin museum för samtidskonst i Giron/Kiruna och Moderna museet i Stockholm. Kins utställning är en omarbetad version med titeln *I stjärnornas fotspår—Britta Marakatt-Labbas broderade världar*.

I stjärnornas fotspår—Britta Marakatt-Labbas broderade världar
23 oktober 2024—16 mars 2025.

Kin museum för samtidskonst är Norrbottens länskonstmuseum. Huvudmän för museet, som öppnade 2018, är Region Norrbotten och Kiruna kommun.

